

Gemeente
Amsterdam

Diversiteitsmonitor 2016-2017

Onderzoek, Informatie en Statistiek

In opdracht van Onderwijs, Jeugd en Zorg (afdeling Diversiteit)
Projectnummer 18086

Mersiha Tepić

Laure Michon

Jeroen Slot

Bezoekadres: Oudezijds Voorburgwal 300

Postbus 658, 1000 AR Amsterdam

Maurice Hendriks

Joeke Kuyenhoven

Soufyan Ahamiane

Telefoon 020 251 0424

www.ois.amsterdam.nl

Amsterdam, juli 2018

Inhoud

Inleiding	4
1 Opvallendste groepen per thema	6
1.1 Gelijke kansen	6
1.1.1 Eigen kapitaal	6
1.1.2 Bejegening	6
1.2 Participatie	6
1.2.1 Structurele participatie	7
1.2.2 Maatschappelijke participatie	7
1.2.3 Politieke participatie	7
1.3 Leefsituatie	7
1.3.1 Leefsituatie index	7
2 Participatie en randvoorwaarden voor participatie per groep	9
2.1 Geslacht	9
2.2 Opleidingsniveau	10
2.3 Herkomst	12
2.3.1 Generatie	13
2.4 Leeftijd	14
2.5 Stadsdelen	15
2.6 22 gebieden	15
3 Conclusie	16
4 Bijlage	17

Inleiding

Het doel van de Diversiteitsmonitor is om een beeld te geven van de participatie en de randvoorwaarden voor participatie voor de verschillende groepen in Amsterdam. De gemeente Amsterdam heeft mensenrechten hoog in het vaandel staan, en een wezenlijk gevolg daarvan is het doel dat alle Amsterdammers mee kunnen doen, dat ze zich maximaal kunnen ontplooiën en dat ze zichzelf kunnen zijn. Dat doel geldt voor alle Amsterdammers, ongeacht geslacht, leeftijd, herkomst, beperking of seksuele oriëntatie. Amsterdam is een diverse stad en de gemeente streeft ernaar om diversiteit zo goed mogelijk te benutten, voor de verdere ontwikkeling van een innovatieve en creatieve stad en voor een leefbare stad. Voor het realiseren van dit doel zijn gelijkwaardige mogelijkheden voor participatie noodzakelijk.

De Amsterdamse bevolking is divers. Ongeveer 48% van de Amsterdammers is van Nederlandse herkomst, 35% heeft een niet-westerse en 17% een westerse migratieachtergrond. Diversiteit is er ook in opleidingsniveau: 40% van de Amsterdamse bevolking tussen 15 en 74 jaar is hoogopgeleid, 34% middelbaar en 26% laagopgeleid. In de OIS publicatie [Trendanalyse: diversiteit van de Amsterdamse bevolking](#) staat de diversiteit van de Amsterdamse bevolking uitgebreid beschreven. Er wordt ook gewezen op de heterogeniteit die ontstaan is binnen de verschillende groepen met een migratieachtergrond. Deze monitor biedt de mogelijkheid om ook de verschillen tussen bijvoorbeeld hoog en laag opgeleide Amsterdammers met een niet-westerse migratieachtergrond te kunnen bekijken. Door de diverse groepen te vergelijken met het stedelijk gemiddelde (en met elkaar) wordt het mogelijk om te identificeren met welke groepen het goed en met welke het minder goed gaat.

Uitleg selectie groepen

In deze monitor worden mannen en vrouwen vergeleken, juist omdat de emancipatie van mannen en vrouwen één van de Amsterdamse speerpunten is. Er wordt ook specifiek gekeken naar de situatie van jongeren (16 t/m 29) en ouderen (65+) omdat deze groepen juist andere behoeften hebben om voldoende mee te kunnen doen in de Amsterdamse samenleving. Ook de verschillende herkomstgroeperingen kunnen te maken hebben met verschillende uitdagingen waardoor het juist belangrijk is om participatie en gelijke kansen van deze groepen te monitoren. Kenmerken zoals opleidingsniveau en geslacht bieden de mogelijkheid om fijnmazigere verschillen binnen een herkomstgroep te bekijken en hiermee correctere conclusies over de verschillen tussen de herkomstgroepen te trekken. Naast de inhoudelijke overwegingen, is de selectie van de groepen (en kruisingen van groepen) ook gebaseerd op de overweging of er in de meeste bronnen voldoende waarnemingen aanwezig zijn om (betrouwbare) uitspraken te kunnen doen.

Deze samenvatting is een aanvulling op de visualisatie van de Diversiteitsmonitor. Hierin worden de opvallendste waarnemingen uit de monitor samengevat en er wordt een beeld gegeven van de gelijke kansen en participatie van verschillende groepen in Amsterdam. In het eerste deel wordt een samenvatting per thema gegeven door de kwetsbaarste groepen te benoemen. In het tweede deel wordt juist per groep/kenmerk een samenvatting over de verschillende indicatoren gegeven.

Deze Diversiteitsmonitor bevat een breed palet van indicatoren, maar is niet uitputtend als het gaat om de getoonde indicatoren of de kenmerken waarnaar uitgesplitst wordt. Voor een deel

kunnen gegevens over gelijke kansen en participatie voor specifieke groepen zoals lhbt personen of personen met een lichamelijke beperking op andere plekken geraadpleegd worden. De Amsterdamse Gezondheidsmonitor geeft bijvoorbeeld een beeld over personen met een lichamelijke beperking en [onderzoek van OIS](#) over lhbt Amsterdammers. Andere onderzoeken zoals de Burgermonitor, de Staat van de Stad, de Veiligheidsindex en de [Fact sheet Religie in Amsterdam](#) bieden de mogelijkheid om nog meer indicatoren rondom de thema's gelijke kansen en participatie te raadplegen.

1 Opvallendste groepen per thema

1.1 Gelijke kansen

De diversiteit van de Amsterdamse bevolking leidt tot de vraag of alle groepen in de stad gelijke kansen of voorwaarden genieten om voldoende te participeren in de samenleving. In deze monitor zijn gelijke kansen/voorwaarden onderverdeeld naar indicatoren die eigen kapitaal en bejegening weergeven. Wanneer het gaat om gelijke kansen, is het belangrijk om aan de ene kant oog te hebben voor de randvoorwaarden voor gelijke participatie in de samenleving. Een van deze is de mate van discriminatie. Discriminatie van vrouwen, homoseksuelen of bepaalde bevolkingsgroepen kan ertoe leiden dat er minder kansen ontstaan voor zulke groepen om mee te doen in de maatschappij. Een andere voorwaarde is veiligheid. Dit draagt bij aan vrijheid om te bewegen en zonder belemmeringen in de maatschappij te kunnen participeren. Aan de andere kant gaat het bij gelijke kansen om het eigen kapitaal van groepen, zoals de gezondheidssituatie en het sociale netwerk die participatie mogelijk of makkelijker kunnen maken.

1.1.1 Eigen kapitaal

De gezondheidssituatie en het sociale netwerk zijn belangrijke onderdelen van het eigen kapitaal. Laagopgeleiden, vrouwen, Amsterdammers met een niet-westerse migratieachtergrond en ouderen scoren slechter dan gemiddeld op het vlak van gezondheid. Ouderen, laagopgeleiden en vrouwen hebben ook meer te maken met sociaal isolement. Amsterdammers met een niet-westerse migratieachtergrond scoren juist positief op het gebied van sociale netwerken; ze hebben vaker een heteroog netwerk dan de Amsterdammers zonder migratieachtergrond.

1.1.2 Bejegening

Op het gebied van acceptatie van verschillen scoren de laagopgeleiden over het algemeen het minst goed. Laagopgeleiden zijn het minst vaak bekend met het slavernijverleden. Laagopgeleiden en Amsterdammers met een Nederlandse/westerse (migratie)achtergrond zijn het minst positief over de omgang tussen verschillende bevolkingsgroepen. Laagopgeleiden en Amsterdammers met een niet-westerse migratieachtergrond scoren het laagst als het gaat om homoacceptatie. Als het gaat om het ervaren van discriminatie dan zien we dat dat het vaakst voorkomt onder Amsterdammers met een niet-westerse migratieachtergrond.

1.2 Participatie

Participatie vindt op verschillende terreinen plaats en kan voor verschillende groepen iets anders betekenen. In deze monitor is participatie onderverdeeld naar structurele, maatschappelijke en politieke participatie. Voor volwassenen houdt participatie in de meeste gevallen in dat men deelneemt aan het arbeidsproces, zelfvoorzienend is en een goede woonsituatie heeft. De inkomenspositie en de woonsituatie zijn indirecte indicatoren van participatie, terwijl deelname

aan het arbeidsproces een directe indicator vormt. Voor jongeren houdt participatie vooral in dat men onderwijs volgt en een opleiding succesvol afrondt. Naast deze structurele vormen van participatie, is ook maatschappelijke participatie, zoals vrijwilligerswerk en politieke participatie een maatstaf voor actieve deelname in de maatschappij.

1.2.1 Structurele participatie

Op het gebied van participatie in het onderwijs doen de Amsterdammers met een niet-westerse migratieachtergrond het slechter dan gemiddeld. Onder laagopgeleide schoolverlaters bevinden zich vooral Amsterdammers met een Surinaamse, Marokkaanse en Turkse migratieachtergrond. Onder hoogopgeleiden zijn er relatief weinig niet-westerse Amsterdammers; vooral mannen met een niet-westerse migratieachtergrond blijven achter in het hoger onderwijs.

Participatie in werk is vooral een kwestie van opleidingsniveau. Onder de laagopgeleiden is het laagste netto arbeidsparticipatieniveau en de hoogste werkloosheid te vinden. Vrouwen participeren minder vaak in arbeid en onder Amsterdammers met niet-westerse migratieachtergrond zijn de man/vrouw verschillen op dit gebied het grootst.

De inkomenspositie van laagopgeleiden, Amsterdammers met een niet-westerse migratieachtergrond en vrouwen is relatief ongunstig. Laagopgeleiden, vrouwen en Amsterdammers met niet-westerse migratieachtergrond hebben relatief vaak een laag persoonlijk inkomen. Deze groepen behoren ook vaker tot de minima en hebben vaker moeite met rondkomen. Ook ouderen behoren relatief vaak tot de minima. Jongeren hebben vaker dan gemiddeld schulden.

Amsterdammers met een niet-westerse migratieachtergrond hebben vaker een ongunstige woonsituatie. Onder deze groep vinden we de laagste percentages koopwoningen en hoogste percentages krap wonenden. Zelfs onder de groep jongeren (16-26 jaar) is het percentage met koopwoning hoger dan onder Amsterdammers met een niet-westerse migratieachtergrond.

1.2.2 Maatschappelijke participatie

Laagopgeleiden en Amsterdammers met een niet-westerse migratieachtergrond doen relatief minder aan vrijwilligerswerk en zijn het minst vaak actief lid van een vereniging. Laagopgeleiden zetten zich ook minder vaak in voor de stad.

1.2.3 Politieke participatie

Amsterdammers met een niet-westerse migratieachtergrond, laagopgeleiden en jongeren geven het minst vaak aan met zekerheid te gaan stemmen bij komende verkiezingen.

1.3 Leefsituatie

1.3.1 Leefsituatie index

Met de leefsituatie-index wordt het individuele welzijn van Amsterdammers gevolgd. De leefsituatie-index is een samengestelde maat, gebaseerd op de kwaliteit van leven op

verschillende maatschappelijke domeinen. Op deze manier krijgen we een totaalbeeld van de leefsituatie. De algehele leefsituatie is het minst gunstig voor de laagopgeleiden en Amsterdammers met een niet-westerse migratieachtergrond. Zij hebben namelijk de laagste leefsituatie-index scores.

Groepen die vaak ongunstig scoren

Laagopgeleiden
Amsterdammers met een niet-westerse migratieachtergrond
Vrouwen
Jongeren
Ouderen

*Het betreft ook vaak een combinatie van deze kenmerken.

2 Participatie en randvoorwaarden voor participatie per groep

In dit gedeelte worden de gegevens uit de visualisatie per groep samengevat. Op deze manier ontstaat er per groep een beeld van de indicatoren waar het goed en minder goed mee gesteld is. Voor de kenmerken geslacht, opleidingsniveau en herkomst wordt er een vergelijking gemaakt tussen de subgroepen, bijvoorbeeld de verschillen tussen mannen en vrouwen worden besproken. Voor de kenmerken leeftijd en de gebiedsindelingen wordt de vergelijking gemaakt met het stedelijk gemiddelde. In de bijlage zijn voor alle kenmerken tabellen opgenomen die een overzicht geven van de indicatoren ten opzichte van het Amsterdams gemiddelde. Door de ruwe cijfers uit de visualisatie te downloaden is het voor de gebruikers ook mogelijk om zelf (een selectie van) de verschillende indicatoren naast elkaar te zetten en te bekijken.

2.1 Geslacht

Het onderstaande schema geeft een samenvatting van de observaties uit de monitor/visualisatie voor mannen en vrouwen. In het schema zijn enkel de indicatoren opgenomen die statistisch significante verschillen tussen mannen en vrouwen vertonen.

Op het gebied van gelijke kansen scoren vrouwen slechter dan mannen als het gaat om gezondheid en sociale netwerken. Laagopgeleide vrouwen met een Nederlandse/westerse (migratie)achtergrond hebben vaker te maken met beperkingen zoals een langdurige ziekte, aandoening of handicap. Laagopgeleide vrouwen met een niet-westerse migratieachtergrond, hebben vaker psychische klachten. Laagopgeleiden verkeren ook vaker in sociaal isolement.

Als het gaat om bejegening, dan zien we dat vrouwen zich vaker onveilig voelen in eigen buurt dan mannen. De hoogopgeleide vrouwen met een Nederlandse of westerse migratieachtergrond voelen zich het minst vaak onveilig. Mannen zijn over het algemeen positiever over omgang met andere bevolkingsgroepen. Mannen met een niet-westerse migratieachtergrond scoren hier beter dan mannen met een Nederlandse achtergrond. Mannen zijn ook vaker dan vrouwen bekend met het slavernijverleden. Over het algemeen geldt voor zowel mannen als vrouwen, hoe hoger opgeleid, hoe vaker bekend met het slavernijverleden.

Op het gebied van participatie zien we een hoger percentage laagopgeleide schoolverlaters onder mannen dan onder vrouwen; vooral onder mannen met een niet-westerse migratieachtergrond. Onder hoogopgeleiden zijn er meer vrouwen dan mannen. De netto arbeidsparticipatie is echter hoger onder mannen dan onder vrouwen. Vrouwen hebben ook vaker een laag persoonlijk inkomen en behoren vaker tot de minima. Dat geldt vooral voor laagopgeleide vrouwen en vrouwen met een niet-westerse migratieachtergrond.

Een ander vlak waar verschillen tussen mannen en vrouwen aanwezig zijn is op het gebied van maatschappelijke en politieke participatie. Vrouwen zijn vaker vrijwilliger, vooral de hoogopgeleide vrouwen. Ze zijn ook iets vaker actief lid van een vereniging. Dit geldt overigens

voor hoogopgeleiden in het algemeen. De leefsituatie index laat weinig verschil zien tussen mannen en vrouwen.

Tabel 2.1 Selectie indicatoren waar mannen en vrouwen ten opzichte van elkaar statistisch significant verschillen

Gelijke kansen		Vrouwen	Mannen
Gezondheid	% met beperking	vaker	
Sociale netwerken	% in sociaal isolement	vaker	
Bejegening	% dat zich onveilig voelt in eigen buurt	vaker	
	% positief oordeel omgang bevolkingsgroepen in de stad		vaker
	% bekend met slavernijverleden		vaker
Participatie			
Onderwijs	% laagopgeleide schoolverlaters		vaker
Werk	% netto arbeidsparticipatie		vaker
Inkomen	% met laag persoonlijk inkomen	vaker	
	% met hoog persoonlijk inkomen		vaker
Maatschappelijk	% minima huishoudens	vaker, vooral niet-westers	
	% dat vrijwilligerswerk doet	vaker, vooral hoogopgeleiden	
	% actief lid van vereniging	vaker, vooral midden en hoog opgeleide	

groen =positief; rood = negatief

2.2 Opleidingsniveau

In dit gedeelte worden de verschillen tussen de groepen met een hoog, midden en laag opleidingsniveau besproken. Het onderstaande schema geeft in het kort weer de verschillen tussen de groepen die statistisch significant zijn.

De laagopgeleiden hebben op het gebied van gelijke kansen een ongunstigere positie. Laagopgeleiden in het algemeen en diegenen met een niet-westerse migratieachtergrond in het bijzonder hebben vaker ernstige psychische klachten. Laagopgeleide vrouwen en vooral laagopgeleide vrouwen met een Nederlandse/westerse (migratie)achtergrond hebben vaker te kampen met beperkingen. Laagopgeleiden, vooral vrouwen, hebben ook vaker te maken met sociaal isolement. Op het vlak van bejegening geven de laagopgeleiden vaker dan hoogopgeleiden een onveilig gevoel in de buurt te ervaren. De hoogopgeleiden scoren juist hoger op de homoacceptatie schaal en zijn vaker bekend met het slavernijverleden.

Laagopgeleiden hebben ook op het gebied van participatie een ongunstigere positie. Netto arbeidsparticipatie is hoger onder hoogopgeleiden, terwijl laagopgeleiden in het algemeen en laagopgeleiden met niet-westerse migratieachtergrond in het bijzonder vaker werkloos zijn en vaker een laag persoonlijk inkomen genieten. Inkomen is niet alleen gerelateerd aan het opleidingsniveau maar heeft ook te maken met geslacht en/of herkomst. Laagopgeleide vrouwen hebben vaker een laag persoonlijk inkomen dan laagopgeleide mannen. Hoogopgeleide mannen hebben juist vaker dan hoogopgeleide vrouwen een hoog persoonlijk inkomen en hoogopgeleide mannen met een Nederlands/westerse migratieachtergrond vaker dan hoogopgeleide mannen met een niet-westerse migratieachtergrond.

Hoogopgeleiden vertonen ook vaker een actieve rol op het gebied van maatschappelijke participatie. Ze doen vaker vrijwilligerswerk, zetten zich vaker in voor de eigen buurt en zijn vaker actief lid van een vereniging. Naast opleidingsniveau speelt ook het geslacht een rol. Hoogopgeleide vrouwen zijn namelijk iets actiever dan hoogopgeleide mannen op het gebied van het vrijwilligerswerk en verenigingsleven. Op het vlak van politieke participatie hebben hoogopgeleiden ook een actievare rol. Daarnaast speelt herkomst een rol.

De leefsituatie index laat ook duidelijk het beeld zien dat hoogopgeleiden in een gunstigere positie verkeren. Met name de hoogopgeleide Amsterdammers met een Nederlands/westers migratieachtergrond scoren hoger op de leefsituatie index.

Tabel 2.3 Selectie indicatoren waar laag en hoog opleidingsniveau statistisch significant ten opzichte van elkaar verschilt

Gelijke kansen		Laag	Hoog
Gezondheid	% met ernstige psychische klachten	vaker, vooral niet-westers	
		vaker, vooral laagopgeleide	
	% met beperking	vrouwen	
Sociale netwerken	% in sociaal isolement	vaker laagopgeleide vrouwen	
Bejegening	% dat zich onveilig voelt in eigen buurt	vaker	
			hoger, maar ook herkomst en geslacht een rol
	gemiddelde homo-acceptatie		
	% bekend met slavernijverleden		vaker, vooral midden en hoogopgeleide mannen
Participatie			
Werk	% netto arbeidsparticipatie		vaker
	% werkloos	vaker, ook niet-westers iets vaker	
Inkomen	% met laag persoonlijk inkomen	vaker, laagopgeleide niet-westerse vrouwen	
	% met hoog persoonlijk inkomen		vaker, mannen zonder migratieachtergrond
	% moeite met rondkomen	vaker, ook vaker niet-westersen	
Wonen	% dat niet wil verhuizen	vaker	
Maatschappelijk	% dat vrijwilligerswerk doet		vaker, hoogopgeleide vrouwen vaker
	% dat zich inzet voor buurt/stad		vaker
	% actief lid van vereniging		vaker, vrouwen iets vaker dan mannen
Politiek	% dat zeker gaat stemmen		vaker, vooral Nederlands/westers
Leefsituatie			
	gemiddelde score Leefsituatie-index		vaker, vooral Nederlands/westers

groen =positief; rood = negatief

2.3 Herkomst

In dit gedeelte worden de verschillen tussen de herkomstgroepen besproken. Alleen de opvallendste verschillen uit de monitor worden hier benoemd.

Amsterdammers met een niet-westers migratieachtergrond hebben vaker te maken met ernstige psychische klachten. Vooral laagopgeleiden en vrouwen met een niet-westers migratieachtergrond hebben hiermee te maken. Laagopgeleide vrouwen met een Nederlandse/westerse migratieachtergrond hebben juist vaker te maken met beperkingen, zoals een langdurige ziekte, aandoening of handicap. Op het vlak van sociale netwerken scoren de Amsterdammers met een migratieachtergrond juist gunstiger; ze hebben namelijk vaker een heterogeen netwerk dan Amsterdammers zonder migratieachtergrond.

Als het gaat om bejegening dan scoren de Amsterdammers met een niet-westerse migratieachtergrond negatiever. Ze voelen zich namelijk het vaakst gediscrimineerd en onveilig in de eigen buurt. Op het gebied van acceptatie van verschillen scoren ze laag op de homo-acceptatieschaal, maar ze zijn wel vaker positief over omgang tussen verschillende bevolkingsgroepen in de stad en hoogopgeleide mannen met niet-westerse migratieachtergrond zijn ook het vaakst bekend met het slavernijverleden.

Op het vlak van participatie in onderwijs scoren de Amsterdammers met een niet-westerse migratieachtergrond ongunstiger. Er zijn meer laagopgeleide schoolverlaters onder deze groep, vooral onder mannelijke Amsterdammers met een niet-westerse migratieachtergrond. Amsterdammers met een niet-westerse migratieachtergrond nemen ook veel minder vaak dan gemiddeld deel aan hoger onderwijs.

Amsterdammers met een niet-westerse migratieachtergrond zijn ook vaker werkloos. Ze hebben vaker te maken met een laag persoonlijk of minimum inkomen (vooral de laagopgeleiden) en hebben vaker moeite met rondkomen. Bij al deze aspecten speelt opleiding ook een rol. Amsterdammers met een niet-westerse migratieachtergrond wonen ook het vaakst krap.

Amsterdammers met een Nederlands/westers (migratie)achtergrond vertonen een hogere maatschappelijke en politieke participatie. Ze doen iets vaker vrijwilligerswerk, zetten zich vaker in voor de buurt, zijn vaker actief lid van een vereniging en geven vaker aan met zekerheid te gaan stemmen bij de volgende verkiezingen. Ook de leefsituatie index is hoger onder Amsterdammers met een Nederlandse/westerse (migratie)achtergrond. Opleidingsniveau speelt bij dit laatste wel een belangrijke rol.

Tabel 2.5 Selectie indicatoren waar niet-westers en Nederlands/westers statistisch significant ten opzichte van elkaar verschillen

Gelijke kansen		Nederlands/westers	niet-westers
Gezondheid	% met ernstige psychische klachten		vaker, ook laagopgeleid en vrouwen
Sociale netwerken	% met een heterogeen netwerk		vaker
Bejegening	% dat zich gediscrimineerd voelt		vaker
	% dat zich onveilig voelt in eigen buurt		vaker
	% positief oordeel omgang bevolkingsgroepen in de stad		vaker, onder hoogopgeleiden verschil man/vrouw
	gemiddelde homo-acceptatie	hoger, maar ook opleiding en geslacht een rol	
Participatie			
Onderwijs	% laagopgeleide schoolverlaters		vaker, vooral mannen
	% in hoger onderwijs	vaker	
Werk	% netto arbeidsparticipatie	vaker, vooral hoger onder hoogopgeleiden	
	% werkloos		vaker, ook vaker laagopgeleiden
Inkomen	% met laag persoonlijk inkomen		vaker, vooral onder laagopgeleiden
	% met hoog persoonlijk inkomen	vaker, ook hoogopgeleiden	
		vaker	
Wonen	% minima huishoudens		vaker, ook vaker onder vrouwen
	% moeite met rondkomen		vaker, ook vaker lager opgeleiden
	% met koopwoning	vaker	
	% krap wonend		vaker
Maatschappelijk	% dat vrijwilligerswerk doet	vaker, hoogopgeleide vrouwen vaker	
	% dat zich inzet voor buurt/stad	vaker, onder midden en hoog opgeleiden	
	% actief lid van vereniging	vaker, alleen onder laag en midden opgeleiden	
		vaker, vaker hoger opgeleiden	
Politiek	% dat zeker gaat stemmen		
Leefsituatie			
	gemiddelde score Leefsituatie-index	vaker, hoger onder hoogopgeleiden	

groen =positief; rood = negatief

2.3.1 Generatie

Inzoomend op de Amsterdammers met een migratieachtergrond is over het algemeen een gunstiger beeld te zien op het gebied van gelijke kansen, participatie en leefsituatie onder de tweede generatie Amsterdammers met een migratieachtergrond. Ze voelen zich vaker verbonden met de stad, laten een hogere homoacceptatie score zien en zijn vaker bekend met het slavernijverleden dan de eerste generatie. Ze volgen ook vaker hoger onderwijs en scoren beter op netto arbeidsparticipatie. Ze hebben wel vaker een laag persoonlijk inkomen. Maatschappelijke participatie en de algehele leefsituatie index is ook hoger onder de tweede generatie.

Tabel 2.7 Selectie indicatoren waar eerste en tweede generatie Amsterdammers met migratieachtergrond statistisch significant ten opzichte van elkaar verschillen

Gelijke kansen		1ste	2de
Gezondheid	% beperking	vaker	
Sociale netwerken	% in sociaal isolement	vaker	
Bejegening	% verbonden met de stad		vaker
	gemiddelde homo-acceptatie		hoger
	% bekend met slavernijverleden		vaker
Participatie			
Onderwijs	% in hoger onderwijs		vaker
Werk	% netto arbeidsparticipatie		vaker
Inkomen	% met laag persoonlijk inkomen		vaker
	% minima huishoudens	vaker	
	% moeite met rondkomen	vaker	
Wonen	% krap wonend		vaker
	% dat niet wil verhuizen	vaker	
Maatschappelijk	% dat vrijwilligerswerk doet		vaker
	% dat zich inzet voor buurt/stad		vaker
	% actief lid van vereniging		vaker
Leefsituatie			
	gemiddelde score Leefsituatie-index		hoger

groen =positief; rood = negatief

2.4 Leeftijd

De leeftijdsgroepen jongeren en ouderen zijn enkel met het stedelijk gemiddelde vergeleken. Een samenvattende tabel is te vinden in de bijlage.

Jongeren scoren redelijk goed op het gebied van gezondheid en ze zijn positief over de omgang tussen bevolkingsgroepen. De jongeren doen het ook goed op het gebied van maatschappelijke participatie. Ze doen vaak aan vrijwilligerswerk en zijn vaak actief lid van een vereniging. Op het vlak van werk, inkomen en wonen wordt er matig tot slecht gescoord door deze groep. De netto arbeidsparticipatie is hoger dan gemiddeld onder jongeren maar ook werkloosheid, laag persoonlijk inkomen, schulden en krap wonen komt vaker voor bij deze groep. Deelname aan het onderwijs kan een verklaring zijn voor de ongunstigere scores op de laatstgenoemde indicatoren.

Ouderen hebben juist meer te kampen met gezondheidsproblematiek en zijn minder positief over omgang tussen bevolkingsgroepen en scoren lager op de homoacceptatie-schaal. Er zijn ouderen die te maken hebben met een slechte inkomenspositie, zoals laag inkomen, minima huishouden of moeite met rondkomen, maar ook ouderen met een midden persoonlijk inkomen.

2.5 Stadsdelen

De scores van de stadsdelen op de verschillende indicatoren worden vergeleken met het stedelijk gemiddelde. Een samenvattende tabel is te vinden in de bijlage.

De stadsdelen Nieuw-West, Noord en Zuidoost kleuren het vaakst rood op de verschillende indicatoren. Hiermee wordt aangegeven dat de toestand in deze stadsdelen minder positief is dan het stadsgemiddelde. Nieuw-West doet het slechter dan het Amsterdams gemiddelde op alle vlakken. Zuidoost doet het ook slechter dan Amsterdam gemiddeld op het gebied van gelijke kansen en structurele participatie, maar op het vlak van maatschappelijke participatie is de situatie juist positiever. In Zuidoost doet men juist meer dan gemiddeld aan vrijwilligerswerk, zet men zich in voor de buurt en is men vaker actief lid van een vereniging. De stadsdelen Centrum en Zuid kleuren juist veelal groen. Dit geeft aan dat op de meeste indicatoren beter dan gemiddeld wordt gescoord.

2.6 22 gebieden

Ook de scores van de 22 gebieden op de verschillende indicatoren worden vergeleken met het stedelijk gemiddelde. Een samenvattende tabel hierover is te vinden in de bijlage. Een leeswijzer van de gebruikte tekens in de tabel is onder de tabel opgenomen. Blanco cellen in tabellen 4.6 en 4.7 geven bijvoorbeeld aan dat het gebied rondom het gemiddelde scoort op een bepaalde indicator.

De gebieden Geuzenveld-Slotermeer-Sloterdijk, Osdorp en Slotervaart kleuren het vaakst rood op de verschillende indicatoren. Hiermee wordt aangegeven dat de toestand in deze stadsdelen minder positief is dan het stadsgemiddelde. Noord-West, Oud-Noord, Noord-Oost, Bijlmer-Centrum en Bijlmer-Oost scoren ongunstiger op het vlak van de gelijke kansen indicatoren, maar ook op de onderwijs en werk indicatoren en een aantal inkomen indicatoren, zoals moeite met rondkomen en schulden. Op het vlak van maatschappelijke participatie wordt er in deze gebieden wel redelijk gescoord. Er wordt rondom of boven gemiddeld aan vrijwilligerswerk, inzet voor de buurt/stad of actief verenigingsleven gedaan in deze gebieden.

Een aantal gebieden scoort beter dan gemiddeld op de meeste indicatoren. Een van deze gebieden is Centrum-West, maar ook Oud-Zuid en de Pijp/Rivierenbuurt doen het goed (zie tabel bijlage).

3 Conclusie

Amsterdam heeft participatie hoog in het vaandel staan maar gelet op de diversiteit aan groepen in de stad rijst de vraag of al deze groepen in gelijke mate in de samenleving kunnen participeren. De Diversiteitsmonitor brengt een groot aantal kenmerken op het gebied van gelijke kansen en participatie bij elkaar. De monitor maakt het mogelijk om de Amsterdammers in verschillende groepen in te delen en deze met het stedelijk gemiddelde of met elkaar te vergelijken. Ook kunnen bepaalde kenmerken met elkaar worden gekruist om te zien of de verschillen vooral met één bepaald kenmerk of juist met meerdere kenmerken te maken hebben. Dit maakt het mogelijk om vast te stellen welke groepen een positief en welke een negatief participatiebeeld laten zien en welke groepen te maken hebben met mindere gunstige voorwaarden voor participatie.

De monitor laat zien dat op vrijwel alle indicatoren vooral laagopgeleiden en Amsterdammers met een niet-westerse migratieachtergrond het minder goed doen. Op het gebied van structurele participatie is te zien dat zij vaker een lager netto arbeidsparticipatieniveau hebben, vaker werkloos zijn en een lager inkomen of moeite met rondkomen hebben. De combinatie van opleidingsniveau en herkomst is vaak van belang. De verschillen in netto arbeidsparticipatie worden bijvoorbeeld juist kleiner tussen Amsterdammers met een Nederlands/westerse en niet-westerse (migratie)achtergrond wanneer rekening wordt gehouden met opleidingsniveau. Daarnaast komen bij het onderscheid tussen hoog- en laagopgeleiden ook grote verschillen naar voren tussen Amsterdammers met een niet-westerse migratieachtergrond. Hoogopgeleide Amsterdammers met een niet-westerse migratieachtergrond hebben bijvoorbeeld veel vaker een hoog persoonlijk inkomen dan laagopgeleide Amsterdammers met een niet-westerse migratieachtergrond.

De voorwaarden voor participatie of gelijke kansen zijn niet altijd even ongunstig of negatief voor Amsterdammers met een niet-westerse migratieachtergrond en laagopgeleiden. Ze hebben vaker te maken met een slechtere gezondheidssituatie en voelen zich vaker gediscrimineerd, maar op andere vlakken doen ze het juist relatief goed. Dit geldt bijvoorbeeld voor het diverse sociaal kapitaal, in de zin van een heterogeen netwerk, maar ook voor het positief oordeel over omgang tussen bevolkingsgroepen en bekendheid met het slavernijverleden (onder Amsterdammers met een niet-westerse migratieachtergrond).

Vrouwen doen het op sommige punten minder goed dan mannen, bijvoorbeeld op het gebied van netto arbeidsparticipatie en inkomen, maar ook op het gebied van gezondheid en sociale netwerken. Niet alle vrouwen scoren even ongunstig. Hoogopgeleide vrouwen scoren vaak gunstiger dan laagopgeleide vrouwen. Hoogopgeleide vrouwen scoren bijvoorbeeld heel laag op het vlak van ernstige psychische klachten en hoog als het gaat om actieve deelname aan het verenigingsleven. Hoogopgeleide vrouwen hebben ook vaker dan gemiddeld een hoog persoonlijk inkomen.

4 Bijlage

Tabel 4.1 Mannen en vrouwen ten opzichte van het stedelijk gemiddelde

Gelijke kansen		Vrouwen	Mannen
Gezondheid	% met ernstige psychische klachten	+	-
	% met beperking	-	+
Sociale netwerken	% in sociaal isolement	-	+
	% verbonden met stad	-	+
	% met een heterogeen netwerk		
	% dat zich gediscrimineerd voelt	+	-
Bejegening	% dat zich onveilig voelt in eigen buurt	-	+
	% positief oordeel omgang bevolkingsgroepen in de stad	+	-
	gemiddelde homo-acceptatie	-	+
	% bekend met slavernijverleden	++	--
Participatie			
Onderwijs	% laagopgeleide schoolverlaters	++	-
	% in hoger onderwijs (19-24 jr)	-	+
Werk	% netto arbeidsparticipatie	+	-
	% werkloos	-	+
Inkomen	% met laag persoonlijk inkomen	--	++
	% met midden persoonlijk inkomen	-	+
	% met hoog persoonlijk inkomen	+	-
	% minima huishoudens	-	+
	% moeite met rondkomen	-	+
	% met schulden	+	-
	% met koopwoning	+	-
	% krap wonend	+	-
Maatschappelijk	% dat niet wil verhuizen	+	-
	% dat vrijwilligerswerk doet	-	+
	% dat zich inzet voor buurt/stad	+	-
	% actief lid van vereniging	-	+
Politiek	% dat zeker gaat stemmen	+	-
Leefsituatie			
gemiddelde score Leefsituatie-index		+	-

++ veel hoger dan gemiddeld; + hoger dan gemiddeld; - lager dan gemiddeld; -- veel lager dan gemiddeld; blanco rondom het gemiddelde; groen =positief; rood = negatief

Tabel 4.2 Opleidingsniveaugroepen ten opzichte van het stedelijk gemiddelde

Gelijke kansen		laag	midden	hoog
Gezondheid	% met ernstige psychische klachten	++	+	--
	% met beperking	++	-	--
Sociale netwerken	% in sociaal isolement	++	-	--
	% verbonden met stad	--	-	+
	% met een heterogeen netwerk	++	+	-
Bejegening	% dat zich gediscrimineerd voelt	-	+	-
	% dat zich onveilig voelt in eigen buurt	+	+	-
	% positief oordeel omgang bevolkingsgroepen in de stad	-	-	+
	gemiddelde homo-acceptatie	--	-	+
	% bekend met slavernijverleden	--	+	++
Participatie				
Werk	% netto arbeidsparticipatie	--	-	++
	% werkloos	++	+	--
Inkomen	% met laag persoonlijk inkomen	++	++	--
	% met midden persoonlijk inkomen	++	+	--
	% met hoog persoonlijk inkomen	--	--	++
	% moeite met rondkomen	++	+	--
	% met schulden	--	+	+
Maatschappelijk	% dat niet wil verhuizen	++	-	--
	% dat vrijwilligerswerk doet	--	-	++
	% dat zich inzet voor buurt/stad	--	-	++
	% actief lid van vereniging	--	+	++
Politiek	% dat zeker gaat stemmen	--	-	++
Leefsituatie				
gemiddelde score Leefsituatie-index		--	-	++

++ veel hoger dan gemiddeld; + hoger dan gemiddeld; - lager dan gemiddeld; -- veel lager dan gemiddeld; groen = positief; rood = negatief

Tabel 4.3 Herkomstgroepen ten opzichte van het stedelijk gemiddelde

Gelijke kansen		Nederlands/westers	niet-westers
Gezondheid	% met ernstige psychische klachten	--	++
	% met beperking	-	+
Sociale netwerken	% in sociaal isolement	-	+
	% verbonden met stad	+	-
	% met een heterogeen netwerk	-	++
Bejegening	% dat zich gediscrimineerd voelt	--	++
	% dat zich onveilig voelt in eigen buurt	-	+
	% positief oordeel omgang bevolkingsgroepen in de stad	-	++
	gemiddelde homo-acceptatie	+	--
	% bekend met slavernijverleden	+	-
Participatie			
Onderwijs	% laagopgeleide schoolverlaters	--	++
	% in hoger onderwijs (19-24 jr)	+	--
Werk	% netto arbeidsparticipatie	+	--
	% werkloos	-	+
Inkomen	% moeite met rondkomen	--	++

	% met schulden	-	+
	% met koopwoning	++	--
	% krap wonend	--	++
	% dat niet wil verhuizen	-	+
Maatschappelijk	% dat vrijwilligerswerk doet	+	--
	% dat zich inzet voor buurt/stad	+	-
	% actief lid van vereniging	+	--
Politiek	% dat zeker gaat stemmen	+	--
Leefsituatie			
	gemiddelde score Leefsituatie-index	+	--

++ veel hoger dan gemiddeld; + hoger dan gemiddeld; - lager dan gemiddeld; -- veel lager dan gemiddeld; groen =positief; rood = negatief

Tabel 4.4 Generatiegroepen ten opzichte van het stedelijk gemiddelde

Gelijke kansen		1ste	2de
Gezondheid	% met beperking	++	--
Sociale netwerken	% in sociaal isolement	++	-
	% verbonden met stad	-	++
	% met een heterogeen netwerk	++	+
Bejegening	% dat zich onveilig voelt in eigen buurt	--	--
	% positief oordeel omgang bevolkingsgroepen in de stad	++	++
	gemiddelde homo-acceptatie	--	+
	% bekend met slavernijverleden	--	++
Participatie			
Onderwijs	% in hoger onderwijs	--	-
Werk	% netto arbeidsparticipatie	--	+
	% werkloos	++	++
Inkomen	% met laag persoonlijk inkomen	++	++
	% met midden persoonlijk inkomen	+	-
	% met hoog persoonlijk inkomen	-	-
	% minima huishoudens	++	-
	% moeite met rondkomen	++	-
	% met schulden	+	+
Wonen	% met koopwoning	--	--
	% krap wonend	++	++
	% dat niet wil verhuizen	+	--
Maatschappelijk	% dat vrijwilligerswerk doet	--	-
	% dat zich inzet voor buurt/stad	-	+
	% actief lid van vereniging	--	+
Politiek	% dat zeker gaat stemmen	--	--
Leefsituatie			
	gemiddelde score Leefsituatie-index	--	+

++ veel hoger dan gemiddeld; + hoger dan gemiddeld; - lager dan gemiddeld; -- veel lager dan gemiddeld; groen =positief; rood = negatief

Tabel 4.5 Leeftijdsgroepen ten opzichte van het stedelijk gemiddelde

Gelijke kansen		jongeren (16t/m 29 jaar)	ouderen (65+)
Gezondheid	% met ernstige psychische klachten	-†	-†
	% met beperking	--	++
Sociale netwerken	% in sociaal isolement	--	++
	% verbonden met stad	--	++
	% met een heterogeen netwerk		+
Bejegening	% dat zich gediscrimineerd voelt	++	--
	% dat zich onveilig voelt in de eigen buurt	+	-
	% positief oordeel omgang bevolkingsgroepen in de stad	++	--
	gemiddelde homo-acceptatie	+	-
	% bekend met slavernijverleden	-	+
Participatie			
Werk	% netto arbeidsparticipatie	+	
	% werkloos	+	
Inkomen	% met laag persoonlijk inkomen	++	++
	% met midden persoonlijk inkomen	--	++
	% met hoog persoonlijk inkomen	--	--
	% minima huishoudens	--	+
	% moeite met rondkomen	-	+
	% met schulden	++	--
	% met koopwoning	--	--
	% krap wonend	++	--
Maatschappelijk	% dat niet wil verhuizen	--	++
	% dat vrijwilligerswerk doet	+	--
	% dat zich inzet voor buurt/stad	--	--
	% actief lid van vereniging	++	-
Politiek	% dat zeker gaat stemmen	--	++
Leefsituatie			
gemiddelde score Leefsituatie-index		+	--

++ veel hoger dan gemiddeld; + hoger dan gemiddeld; - lager dan gemiddeld; -- veel lager dan gemiddeld; blanco rondom het gemiddelde; groen = positief; rood = negatief; † geen significant verschil

Tabel 4.6 stadsdelen ten opzichte van het stedelijk gemiddelde

Gelijke kansen		Centrum	West	Nieuw-West	Zuid	Oost	Noord	Zuidoost
Gezondheid	% met ernstige psychische klachten	--†		+	--			+
	% met beperking	--		+	--		+	+
Sociale netwerken	% in sociaal isolement		--		--		++	
	% verbonden met stad	+	+	-	+			--
Bejegening	% met een heterogeen netwerk	--	-	+	-		+	++
	% dat zich gediscrimineerd voelt			+	-	+		
	% dat zich onveilig voelt in eigen buurt	--		++	--		+	+
	% jeugdige verdachten	-	--	+	-	+	++	+
	% positief oordeel omgang bevolkingsgroepen in de stad	--		--	--	+		++
	gemiddelde homo-acceptatie	+		--	+		--	--
	% bekend met slavernijverleden	++		--			--	--
Participatie								
Werk	% havo/vwo basisschooladvies	+		--	+		--	--
	% laagopgeleide schoolverlaters	--			--		+	+
	% in hoger onderwijs (19-24 jr)	+		--	+	+	--	--
	% netto arbeidsparticipatie	+	+	--		+	--	--
	% werkloos	--	--	+	--	--	+	++
Inkomen	% met laag persoonlijk inkomen	--		+	-		+	+
	% met midden persoonlijk inkomen	--			--	--	+	+
	% met hoog persoonlijk inkomen	+		--	+	+	--	--
	% minima huishoudens	--			--		+	++
	% moeite met rondkomen	--		+	--		+	++
	% met schulden	--	+	--		+	-	+
	% met koopwoning	+	-		+			
	% krap wonend			+	-			+
	% dat niet wil verhuizen		--			--	++	+

Maatschappelijk	% dat vrijwilligerswerk doet					--		+	--	++
	% dat zich inzet voor buurt/stad	++					--		+	+
	% actief lid van vereniging	+				-	+		--	+
Politiek	% dat zeker gaat stemmen	+		+		--	+		--	--
Leefsituatie										
	gemiddelde score Leefsituatie-index	+				--	+		--	--

++ veel hoger dan gemiddeld; + hoger dan gemiddeld; - lager dan gemiddeld; -- veel lager dan gemiddeld; blanco = rondom gemiddelde; groen = positief; rood = negatief; † geen significant verschil

Tabel 4.7 22 gebieden ten opzichte van het stedelijk gemiddelde

Gelijke kansen		Centrum- West	Centrum- Oost	Westerpark	Bos en Lommer	Oud- West/De Baarsjes	Geuzenveld- Slotermeer- Sloterdijken	Osdorp	De Aker, Sloten en Nieuw Sloten	Slotervaart	Oud-Zuid	Buitenveldert/Zuidas
Gezondheid	% met ernstige psychische klachten		--†		++	-	++	++		++	--†	
	% met beperking	-		-			++	++	--			-
Sociale netwerken	% in sociaal isolement	-	+	-	--		+		-	+	-	+
	% verbonden met stad	++				++	--		-	-	--	
Bejegening	% met een heterogeen netwerk	-	--	--			++	++		++	--	+
	% dat zich gediscrimineerd voelt	-	+	-			++	++	-	+	--	--
	% dat zich onveilig voelt in eigen buurt	-	-	-	+	-	++	++		++	-	-
	% jeugdige verdachten	--	--	-	+	-	+	++	+	+	--	--
	% positief oordeel omgang bevolkingsgroepen in de stad		-	-		+		--	--		--	
	gemiddelde homo-acceptatie	+	+			+	-	-		-	+	
	% bekend met slavernijverleden	+	++					--	--		++	++
Participatie												
Werk	% havo/vwo basisschooladvies	++	+		-		-	-		-	++	+
	% laagopgeleide schoolverlaters	-	-				+	+			-	-
	% in hoger onderwijs (19-24 jr)	+	+				-	-	-		+	+
	% netto arbeidsparticipatie	++		+		+	-	-	+	-		-
	% werkloos	-		+	-	-	++			+	-	

Inkomen	% met laag persoonlijk inkomen	-	-	++		++	+	-	++	--	--
	% met midden persoonlijk inkomen	-	-	+		+	+			--	
	% met hoog persoonlijk inkomen	+	+	-		-	-	+	-	++	+
	% minima huishoudens	-	-	+		++	+	--		--	--
	% moeite met rondkomen	--	-	+	-	+	++			-	--
	% met schulden	--	+	++	++	--			+	--	++
	% met koopwoning		++	-	--	-	--	++	--	++	++
	% krap wonend				++	++	+			--	--
	% dat niet wil verhuizen		+	-	--	-	-	++			++
Maatschappelijk	% dat vrijwilligerswerk doet	+		+	-	-	--	++	--	-	+
	% dat zich inzet voor buurt/stad	++	++	++	--			--			--
	% actief lid van vereniging		+		-	--	-	-	-	+	+
Politiek	% dat zeker gaat stemmen	++		++		+	-	--	-	+	-
Leefsituatie											
gemiddelde score Leefsituatie-index		+	+	+		--	--	+	-	+	+

++ veel hoger dan gemiddeld; + hoger dan gemiddeld; - lager dan gemiddeld; -- veel lager dan gemiddeld; blanco = rondom gemiddelde; groen = positief; rood = negatief; † geen significant verschil

Tabel 4.7 22 gebieden ten opzichte van het stedelijk gemiddelde (vervolg)

Gelijke kansen		De Pijp/ Rivierenbuurt	Oud-Oost	Indische Buurt/Oostelijk Water- Havengebied	Water- graafsmeer	IJburg/ Zeeburgereiland	Noord- West	Oud- Noord	Noord- Oost	Bijlme- r-Centrum	Bijlmer- Oost	Gaasperdam/Driemond
Gezondheid	% met ernstige psychische klachten	-†			-		-†		-†	++	++	
	% met beperking	--	+		+	-	++	+		--	++	++
Sociale netwerken	% in sociaal isolement	--	+		-	--	++	--	++	--	++	+
	% verbonden met stad	++		+		++	-			--		-
Bejegening	% met een heterogeen netwerk	-	-	+	-	+	+		++	++	++	++
	% dat zich gediscrimineerd voelt	-	++	++	--	--		-	+	+		+
	% dat zich onveilig voelt in eigen buurt	-			-		+		+	+	+	
	% jeugdige verdachten	--	++	+	--	+	++	++	++	+	++	+
	% positief oordeel omgang bevolkingsgroepen in de stad		+	++		+	+		-	++	++	
	gemiddelde homo-acceptatie	+			+			-	-	--	-	-
	% bekend met slavernijverleden	-	+	+		-	--	-		--	++	--
Participatie												
Werk	% havo/vwo basisschooladvies				+	+	-	-		-	-	-
	% laagopgeleide schoolverlaters	-			--		++	++	+		+	+
	% in hoger onderwijs (19-24 jr)	+			++		--	-	-		-	--
	% netto arbeidsparticipatie	+			+	++	-	-	-	-	--	-
Inkomen	% werkloos			--		--		++		++	++	
	% met laag persoonlijk inkomen	-	+	-	+	--		+	+	++	+	-
	% met hoog persoonlijk inkomen				-	--	+	+	+	+	+	+
	% minima huishoudens				+	++	-	-	-	--	-	-
	% moeite met rondkomen		+		-	-		++		++	++	+
	% met schulden		++	-	--	+	+		+	++	++	++
	% met koopwoning	+	++		-	+	--	-	--	++	+	-
	% krap wonend	--	--	-	--	++	++	--	++	--	++	++

Maatschappelijk	% dat niet wil verhuizen	-		+		+				++	+	
	% dat vrijwilligerswerk doet		-		-	-	++	+	+	+	+	+
	% dat zich inzet voor buurt/stad	++	+		++	-	--		--	++	+	+
	% actief lid van vereniging	--	+	--	-			++		++	-	+
Politiek	% dat zeker gaat stemmen	+	+	-	++			-	--	++	+	--
Leefsituatie												
	gemiddelde score Leefsituatie-index	+	-		+	+	-		--		-	--

++ veel hoger dan gemiddeld; + hoger dan gemiddeld; - lager dan gemiddeld; -- veel lager dan gemiddeld; blanco = rondom gemiddelde; groen = positief; rood = negatief; † geen significant verschil

Gemeente Amsterdam

Onderzoek, Informatie en Statistiek

Bezoekadres:
Oudezijds Voorburgwal 300
1012 GL Amsterdam

Postbus 658
1000 AR Amsterdam

www.ois.amsterdam.nl